

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm V. Pervenit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

justa causa cum consensu Ordinarij imponuntur; in hoc enim casu cum Ecclesia non fiat censuralis, quod solum prohibetur, sed persona tantum oneretur, vel certe debita solemnitates ad alienandum res Ecclesie interveniant, non apparet, quomodo in prejudicium Ecclesie aut contra Concilij Lateran. mentem agatur aliquid: de quo casu posteriore loquuntur *cap. cum venissent 9. de restit. spoliat. & cap. nisi essent 21. de prebend. & cap. de cetero. 6. de transact.*

CAPITULUM IV.

Licet.

PARAPHRASIS.

Non vult Pontifex Gregorius, ut ad solvendas collectas, & exactiones extraordinarias, compellatur cum alijs pariter cæcus, nulla habita suæ cæcitatæ ratione, eò quòd, ut ait in *b. cap. Pontif. inhumanum* videatur, ut ille, quem cæcitas affligit, magis gravetur ex impositis collectis, cui potius ex collectis, si necessitas esset, subveniri deberet, quàm exigendo collectas tales ab illis affligi magis.

SUMMARIUM.

Miserabile persona contra onera extraordinaria apud iudicem etiam Ecclesiasticum agere possunt, quamvis non sint de illius jurisdictione.

Notandum. Miserabiles personas, si graventur collectis extraordinarijs, posse auxilium implorare ab Ecclesia, etiam si non sint de jurisdictione illius temporali, ut advertit etiam *Abbas in cap. significantibus 38. de off. leg. n. 3.* & à muneribus personalibus excusari cæcos, ac simili morbo laborantes, *arg. l. 2. Cod. qui morbo se excusent &c.* Hoc tamen immunitatis privilegium non transire ad cæcorum hæredes, qui defectu oculorum non laborant, bene advertit *Glossa hic v. misereri.*

Pervenit.

PARAPHRASIS.

Abbas Fraxinomensis Ecclesie Carpenſi ratione alicujus census, quem ab Ecclesia hac petebat, multam molestiam faciebat; cui tamen Archipresbyter Ecclesie Carpenſis se opponens, eò quòd nullam causam solutionis hujus sciret, à Pontifice Paschali II. quæsit, ad quid hoc in casu de jure teneretur: ab hoc rescriptum fuit, censum ignorantæ (id est, cujus causa ignoratur, ut explicat *Glossa hic v. eodem*) nec divinis (Canonis scilicet, ut iterum explicat *Glossa*) nec humanis legibus inveniri (scilicet quòd solvi debeat, ut ait *Glossa final. hic*) causam proinde petendi allegandam, ex qua appareat, quæ & quando solutio census facienda.

SUMMARIUM.

1. *Qui petit censum tanquam sibi debitum, exprimere debet causam, ob quam ille sibi debeat.*
2. *Sæpe tamen eum, qui petit censum, immemorialis quasi possessio juris hujus juvat.*

Notandum primò. Qui petit Censum, tanquam sibi debitum, exprimere debet rationem, sive causam, ob quam sibi debeat: quia qui petit aliquid, causam petendi allegare debet, ut ait *Glossa hic in notatis*: & quia Censum, cujus causa ignoratur, solvendus non est ex obligatione, sed constare debet, quare, & quando Censum solvi debeat, *arg. h. cap. & rescripti Pontificis.*

Notandum secundò. Multum tamen juvari eum, qui Censum sibi solvi petit, possessione seu quasi possessione juris exigendi Censum, tanquam sibi debitum, ob immemorialem annuam præstationem conti-

Rr

nua-

nuatam, cum ob præscriptionem ex cursu longissimi temporis, aut longi temporis, cui jus commune Canonicum non resistit, causam habeat. Vide *cap. ult. de caus. poss. sess. 6. & cap. Querelam 24. de elect.*

CAPITULUM VI.

Cum Apostolus.

PARAPHRASIS.

Ad sublevanda multa gravamina, quæ ratione procurationum exigendarum, dum Ecclesijs sibi subditas visitant Prælati, Ecclesijs talibus inferebantur, ut urgerentur illæ ad has procuraciones expediendas, ornamenta Ecclesiastica nonnunquam vendere vel obligare, & brevis hora victum longi temporis consumeret; statuit Concilium Lateranense sub Alexandro III. celebratum, non tantum, ut Prælati prædicti visitantes parochias, pro diversitate Provinciarum, & secundum facultates Ecclesiarum procuraciones recipiant, sed numerum etiam equorum & personarum ad Visitatoris usum conducentium, pro diversitate Visitatorum diversum determinar; absque eo, ut secum canes venaticos, aut aves ducant, aut sumptuosas epulas instrui faciant, ne videantur magis quærere, quæ sua sunt, quàm quæ JESU Christi. Videatur textus hujus cap.

SUMMARIUM.

1. *Quid Procuracionis visitantibus debita nomine intelligatur?*
2. *Diversa praxis solvendarum olim procuracionum juxta varia Capitula.*
3. *Hodie tamen circa has procuraciones servanda Tridentini constitutio, & recepta consuetudo.*

Notandum primò. Procuracionis nomine, quæ visitantibus parochos prælati præstari debent, venire victualia, quæ scilicet ad cibum, & potum honestum, ac

sufficientem, pro ipso Visitatore, & equo moderato comitatu, equorumque necessarium, eos devehentium pabulo (non tantum pro jumentorum farcinas deterentium pabulo) necessaria sunt, ita tamen, ut in his suppeditandis patriæ seu Provincie consuetudo, facultates eorum, qui visitant, conditio Visitatoris &c. attendenda sit: de quibus procuracionibus, ubi eorum ad usus est, in magna reddituum Episcopatus sapienter abundantiâ, ait Concilium Tridentinum Lateranense Concilij constitutionem quædam innovans, monens tamen omnes, & singulos, ad quos visitatio spectat, ut in terna charitate, & Zelo Christiano commode amplectantur, ac modo contenti equitatu, famularumque studeant, quàm modicè, debitam tamen cum diligentia, visitationem ipsam abolere, & cavere, ut inutilibus sumptibus cuiquam graves, atque onerosi sint.

Notandum secundò. Non potuisse olim, ab illis invitis, qui præstare victualium procuraciones debebant, pecuniam in locum talium procuracionum exigi *cap. relata 9. caus. 10. q. 1.* quamvis à volentibus ea accipi Potuerit, & certâ summâ taxari, juxta *cap. relata 9. caus. 10. q. 3.* & juxta *Clémentis cap. felicitis 3. v. concedimus h. t. in ferre.* postea tamen Innocentius 4. in *cap. Invenna 1. §. procuraciones h. t. in 6.* statuit, ut Visitator procuraciones quidem acciperet, prout in prædictis Canonibus constitutum est, juxta *hoc cap. cum Apostolus, & cap. supra 14. & cap. cum nuper 26. h. t.* nullam vero pecuniam, neque ipsè neque alius ex eorum familia, ratione alicujus officij (scilicet sigillatoris, v. g. vel similis, ut advertit *Clémentis hic v. officij*) aut sub prætextu condempnacionis alicujus, aut quolibet alio modo accipiat, sub gravi mortalis peccati pena, qua non liberetur, nisi in duplum restituerit illi, à quo accepit: quam constitutionem Concilium etiam Lugdunense in *cap. 2. supra h. t. in 6.* confirmavit. Bonifacius octavo VIII. cum magnam videret difficultatem in constitutionibus observandis, eò quod, nec